

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Sotsiaalkomisjon
sotsiaalkomisjon@riigikogu.ee

Meie: 21.09.2023 nr 42

Eesti Puuetega Inimeste Koja pöördumine sotsiaalkomisjoni poole seoses rahvaalgatusega „Tugiisik lepinguga tööle“ ja Õiguskantsleri ettepanekutega Riigikogule Lille Kodu väärkohtlemise juhtumite järgselt

Eesti Puuetega Inimeste Koda soovib puuetega inimeste esindajana saada infot, millised tegevussammud on järgnenud pöördumistele:

1. 22.08.22 algatas kodanik Anneli Tamm rahvaalgatuse „Tugiisik lepinguga tööle“, mis oli arutlusel Sotsiaalkomisjoni istungitel 17. ja 24. jaanuaril 2023, mille tulemusena tegi Sotsiaalkomisjon Sotsiaalministeeriumile ettepanekud:

- 1) jätkata tööd analüüsiga, millest selgub, millised on võimalused tugiisikuteenuse ümberkujundamiseks;
- 2) tegeleda aktiivselt kohalike omavalitsuste, aga ka tugiisikuteenust osutavate isikute nõustamise ja teadlikkuse tõstmisega ning julgustada neid pöörama rohkem tähelepanu ka lepingulisele vormile;
- 3) mõelda tugiisikutega lepingute sõlmimise eriregulatsiooni peale nagu asendushooldusteenust osutatavatel perevanematel;
- 4) leida võimalusi tugiisikute ettevalmistamiseks ja koolitamiseks.

Suureks probleemiks on see, et tugiisikud jäävad sageli just käsunduslepingu alusel osutatava tugiisikuteenuse osutamisel ilma ravikindlustuseta ning võimaluseta kasutada õigust puhkusele ja haiguspäevadele, mistõttu on väga keeruline leida inimesi, kes seda tööd teha sooviksid. EPIKoja poole tuleb arvukalt pöördumisi, kus inimesed on hädas, sest tugiisikuteenus pole kättesaadav, sageli on põhjuseks just see, et kohalik omavalitsus ei leia inimesele sobivat tugiisikut. Teenus on küll kohaliku omavalitsuse vastutusalas, kuid riigil on võimalik teenuse korralduses ja nõuete kehtestamisel rolli mängida, et teenus oleks üle Eesti kättesaadav ja ühetaolisem. Tugiisikute tööd tuleb väärtustada ning siin on oma roll nii kohalikel omavalitsustel, riigil kui erialaorganisatsioonide(de)l.

2. 11.04.2023 pöördus Eesti Puuetega Inimeste Koda Õiguskantsleri poole (<https://epikoda.ee/uudised/epikoja-poordumine-oiguskantsleri-pole-seoses-lille-kodus-aset-leidnud-vaarkohtlemise-juhtumitega>) sooviga saada õiguskantsleri hinnangut, kas Rakvere Lille Kodus toimunud väärkohtlemise järgselt on erinevate institutsioonide poolt kannatanute toetamisel, sh ka kriminaalmenetluse käigus ning kohtumenetluses kokkuleppe sõlmimisel ja karistuse määramisel toimunud diskrimineerimine tulenevalt kannatanute puudest.

Õiguskantsler vastas pöördumisele (<https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/vastus-lille-kodus-juhtunu-asjus>) ja palus Riigikogul:

- 1) kaaluda, kas oleks põhjust kehtestada lastekaitseaduses eluaegse lastega töötamise keelu kohaldamise võimalus ka niisugustel kehalise väärkohtlemise juhtumitel, kui tegu on toime pandud alaealise suhtes korduvalt või süstemaatiliselt,
- 2) hinnata, kas oleks põhjust mõelda uue karistusnormi loomisele. Nimelt on KarS § 121 järgi karistatav teise inimese tervise kahjustamine, samuti valu tekitav kehaline väärkohtlemine. Karistatav on ka raske tervisekahjustuse tekitamine (KarS § 118) ja teadvalt eluohtlikus seisundis inimesele abi andmata jätmine õnnetuse või üldise ohu korral (KarS § 124).
- 3) kaaluda, kas karistatav peaks olema ka kaitsetus või abitus olukorras inimeste muul viisil väärkohtlemine või süstemaatiline alandamine (näiteks ohvrites hirmu, ängi ja alaväärsustunde tekitamine).

Viimase aasta jooksul on meedia vahendusel avalikkuse ette jõudnud mitmed väärkohtlemise juhtumid hoolekandeesutustes. Peame puuetega inimeste eestseisjana oluliseks teemat fookuses hoida ning ootame reaalseid tegevusi seadusandja poolt, et väärkohtlemise juhtumeid hoolekandeesutustes ei toimuks.

Lugupidamisega

(digitaalselt allkirjastatud)

Maarja Kraiss-Leosk

Tegevjuht

Eesti Puuetega Inimeste Koda

Kristi Kähär

Toetuste ja teenuste nõunik

kristi.kahar@epikoda.ee; +372 5401 0462

Toompuiestee 10, Tallinn 10137
registrikood 80014660
a/a EE10 0520 3058 4000 SEB pank

tel. 6616629
e-post: epikoda@epikoda.ee
Kodulehekülg: www.epikoda.ee